

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ นักศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ นักศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็น แนวทางในการดำเนินชีวิต

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง
2. นักศึกษามีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาใน มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 4) มหาวิทยาลัยราช- ภัฏพระนคร 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 115,542 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane อ้างถึงใน สุวิมล ติรกันันท์, 2548: 177) ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน จากนั้นจะทำการเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งจะทำการสุ่มนักศึกษา เพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรที่ทำการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะคัดเลือกนักศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง โดยทำการสนทนาเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความคิดเห็นต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมนักศึกษาที่ทำการสนทนากลุ่ม 6 กลุ่ม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 แห่ง จำนวน 36 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบ 2 ตัวเลือก ถูก-ผิด จำนวน 20 ข้อ โดยจะทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน โดยหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยสูตรครุเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.750

แบบสอบถามวัดพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยข้อความที่สร้างขึ้นเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating scale) แบบ 3 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการจะตอบเพียงข้อเดียวในหนึ่งข้อความ ซึ่งวัดความเชื่อมั่นได้ที่ระดับ 0.830

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้
 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล ทัวไปของกลุ่มตัวอย่าง
 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ทัวไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การหาค่าความถี่ และ
 ร้อยละ จำแนกตามมหาวิทยาลัย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และ
 ภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ด้วยแบบทดสอบถูก-ผิด โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test
 One-Way ANOVA

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 เป็นการระดับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิต ของนักศึกษาด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วน
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปเป็น 4 ตอน ได้ดังนี้

5.1.1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูล ทัวไป

5.1.1.1 นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 แห่ง จำแนกเป็น

- 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67
- 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67
- 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67
- 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67
- 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67
- 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

5.1.1.2 เพศของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 61.70 และเพศชายร้อยละ

38.30

5.1.1. 3 ชั้นปีที่ศึกษา แบ่งเป็น 4 ชั้นปี แบ่งเป็น

1) ชั้นปีที่ 1 จำนวน	121 คน	คิดเป็นร้อยละ 28.80
2) ชั้นปีที่ 2 จำนวน	103 คน	คิดเป็นร้อยละ 24.50
3) ชั้นปีที่ 3 จำนวน	104 คน	คิดเป็นร้อยละ 24.80
4) ชั้นปีที่ 4 จำนวน	92 คน	คิดเป็นร้อยละ 21.90

5.1.1.4 รายได้ต่อเดือน แบ่งเป็น

- 1) ต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40
- 2) 3,000 - 5,000 บาท จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00
- 3) 5,001 - 8,000 บาท จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20
- 4) 8,001 - 10,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10
- 5) มากกว่า 10,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30

5.1.1.5 รายจ่ายต่อเดือน แบ่งเป็น

- 1) ต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10
- 2) 3,000 - 5,000 บาท จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00
- 3) 5,001 - 8,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10
- 4) 8,001 - 10,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70
- 5) มากกว่า 10,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10

5.1.1.6 ภูมิลำเนา แบ่งเป็น

- 1) กรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10
- 2) ต่างจังหวัด จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90

5.1.2 ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปผลได้ดังนี้
 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมี ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญา
 เศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 15.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 พบว่าทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้ที่อยู่ในระดับสูง

5.1.3 ตอนที่ 3 พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปผลได้ดังนี้

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมัตราธิบดีมีระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.35$) เมื่อพิจารณาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า (1) ด้านความพอประมาณ นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.11$) (2) ด้านความมีเหตุผล นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.38$) และ (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.49$)

5.1.4 ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สรุปได้ดังนี้

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนี้

- (1) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเก็บออมเงิน การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การใช้ทรัพยากรทุกอย่างอย่างประหยัดและรู้คุณค่า การประยุกต์ของเก่าให้กลับมาใช้ได้อีกครั้ง
- (2) ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำหลักสูตรการเรียนรายวิชา “เศรษฐกิจพอเพียง” การสอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียงในทุกๆรายวิชา การจัดตั้งชมรมเศรษฐกิจพอเพียง การฝึกปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (3) ด้านการณรงค์ ได้แก่ การทำสื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัย การจัดอบรมให้ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การจัดนิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมัตราธิบดีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 15.53$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับความรู้ที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งจากผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรวงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (2551) พบว่าประชาชนในภาคบริการมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ ชูเกียรติสกุล (2551) พบว่าข้าราชการทหารสังกัดกองพันพัฒนาที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิพรรณ บัวทรัพย์ (2547) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการรับรู้เนื้อหาสาระ และเข้าใจในเนื้อหาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ชัย คำชู (2550) พบว่า เจ้าหน้าที่และเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตโดยคำนึงถึงความพอประมาณ พอมี พอใช้ เป็นแนวคิดพึ่งตนเองไม่ประมาณ รู้จักเก็บออม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการวางแผน ใช้ความรู้คู่คุณธรรม

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 6 แห่ง มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีการรณรงค์การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีการประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ อีกทั้งนักศึกษาได้มีการเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียงในชั้นเรียนมาบ้างแล้ว จึงทำให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในประเด็นความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับสูง

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.35$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า (1) ด้านความพอประมาณ นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.11$) (2) ด้านความมีเหตุผล นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.38$) และ (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน นักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.49$) ซึ่งผลการศึกษาลดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวัน มีนรักษ์เรืองเดช (2549) พบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริมีพฤติกรรมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวดี ล้อมทอง วีระภัทรานนท์ (2550) พบว่า

บุคลากรสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับครอบครัว คือ สามารถจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และยังมีเงินเหลือเก็บออม มีการใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ เน้นเรื่องความประหยัดและคุ้มค่า และสอดคล้องกับงานวิจัย ตวงพร ศรีวิชัย (2550) พบว่านักเรียนเตรียมทหารนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมไปปฏิบัติมาก โดยเรียงลำดับการปฏิบัติ ดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี จันทร์ชลอ และคณะ (2551) พบว่าพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวมพบว่าประชาชนมีพฤติกรรมด้านการใช้จ่ายพอประมาณมีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้งถึงเป็นประจำ ด้านความรอบคอบมีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ด้านความมีเหตุผลมีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ด้านการช่วยเหลือครอบครัวมีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (2551) พบว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้นั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ที่มีความเข้าใจมากจะนำมาประยุกต์ใช้มาก ส่วนผู้เข้าใจน้อยก็นำมาใช้

น้อย

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครได้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการเก็บออมเงิน การดำเนินชีวิตด้วยความประหยัด การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การที่นักศึกษามีพฤติกรรมเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่จะเป็นเด็กต่างจังหวัด ต้องเช่าหอพักอยู่ รายรับจะมีอย่างจำกัด ดังนั้นเขาจึงต้องใช้จ่ายเงินทุกบาทอย่างประหยัดและรู้คุณค่า จึงนำไปสู่การมีพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.2.3 ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีดังนี้

นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สามารถสรุปได้ 3 ประเด็น คือ

(1) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเก็บออมเงิน การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การใช้ทรัพยากรทุกอย่างอย่างประหยัดและรู้คุณค่า การประยุกต์ของเก่าให้กลับมาใช้ได้อีกครั้ง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวดี ล้อมทอง วีระภัทรานนท์ (2550) พบว่า

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต สามารถทำได้โดยการ จัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และยังมีเหลือเก็บออม การที่นักศึกษาที่มีความคิดเห็นส่วน ใหญ่เกี่ยวกับเป็นการเก็บออมเงินนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าการออมเงินเป็นสิ่งที่นักศึกษาทำได้และ ทำเป็นประจำอยู่แล้ว นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความคิดเห็นต่อการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและ รู้คุณค่านั้น เป็นสิ่งที่นักศึกษาหรือคนไทยทุกคนสามารถทำได้ โดยฝึกการใช้สิ่งของทุกอย่างใน ชีวิตประจำวันและอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ด้วยความประหยัด เช่น การใช้กระดาษ การใช้ไฟฟ้า การใช้น้ำ ส่วนการประยุกต์ของเก่าให้สามารถกลับมาใช้ใหม่นั้น นักศึกษาจะให้ความสำคัญต่อ เสื้อผ้าการแต่งกาย ซึ่งการแต่งกายตามสมัยนิยมสามารถทำได้โดยไม่จำเป็นต้องซื้อเสื้อผ้าใหม่ เพียงแต่มีการประยุกต์เสื้อ หรือกางเกง หรือกระโปรง ให้สามารถสลับใส่ได้หลาย ๆ ชุด หรือไม่ก็ นำเสื้อเก่ามาตกแต่งด้วยวัสดุต่าง ๆ ก็จะทำให้ได้เสื้อผ้าตัวใหม่ โดยไม่ต้องซื้อให้เปลืองเงิน

(2) ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำหลักสูตรการเรียน

รายวิชา “เศรษฐกิจพอเพียง” การสอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียงในทุกรายวิชา การจัดตั้งชมรม เศรษฐกิจพอเพียง การฝึกปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากความคิดเห็นของ นักศึกษาจะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่อยากให้ทางมหาวิทยาลัยเปิดการสอนในรายวิชา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อที่จะทำให้นักศึกษาได้มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ควรมีการสาธิตและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ นักศึกษามีแนวทางที่จะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันของตนเองได้จริง และในการจัดการเรียนการ สอนนักศึกษาอยากให้มีการสอดแทรกหลักเศรษฐกิจพอเพียงในทุกรายวิชา เพื่อจะได้เป็นการ เตือนสติให้เป็นคนรู้จักพอประมาณ มีเหตุผล ในการดำเนินชีวิตทั้งในเรื่องการใช้จ่ายเงินและการ ใช้ชีวิตในด้านอื่น ๆ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งชมรมเศรษฐกิจพอเพียงนั้น นักศึกษา อยากให้ทุกมหาวิทยาลัยมีชมรมนี้ เพื่อจะได้เป็นหน่วยกลางในการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง และการร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมการจัดงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ซึ่งถ้ามีชมรมดังกล่าวจะทำให้นักศึกษาได้สัมผัสกับหลักปรัชญานี้อย่างแท้จริง

(3) ด้านการณรงค์ ได้แก่ การทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัย การ

จัดอบรมให้ความรู้ทั้งในทางทฤษฎีและแนวปฏิบัติ การจัดนิทรรศการเศรษฐกิจพอเพียง จากความ คิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการรณรงค์เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มนักศึกษา ควรมีการทำสื่อ โฆษณาต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กับนักศึกษาและผู้สนใจในมหาวิทยาลัย สื่อโฆษณา ดังกล่าวอาจทำในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อทางอินเทอร์เน็ต หรือแม้กระทั่งการจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ในรอบปีการศึกษามหาวิทยาลัยอาจจะให้นักศึกษาได้มีเวที

การจัดงานในลักษณะนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ทางสังคม และยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กับนักศึกษาได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแนวการปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้การรณรงค์ยังสามารถทำได้ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติให้กับนักศึกษา เป็นระยะ ๆ ตลอดปีการศึกษา จากการให้ ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต จะพบว่านักศึกษาในปัจจุบันมีการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ อย่างจริงจัง และให้แนวทางในการจะส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ปรัชญานี้สามารถปฏิบัติได้จริงและเห็นผลในรูปธรรม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ควรมีการการรณรงค์การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติ

5.3.2 มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักศึกษา

5.3.3 มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

5.3.4 ควรมีการศึกษารูปแบบการปรับใช้เศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อจะได้มีแนวทางที่เหมาะสม ชัดเจน และเป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติได้จริง